

วรรณกรรมสมัยอยุธยา

อยุธยาตอนกลาง

- ภาพนิมิตมหาดิ
 - สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมแต่ง
 - แต่งเป็นร้อยยาว
 - มีภาษาบาลีแทรก
 - ใช้เทศน์ให้หมาสกอมวลิกา
 - เทศน์เดือนสิบถึงสิบสอง
 - มี ๑๓ กัณฑ์

สมุทรวินิจฉัย

- เอาความจาก ปญญาสชาดก
- แต่งสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์
- พระมหाराชาตร
- พระนารายณ์ แต่ง ๓ ท่าน
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
- พระเจ้าเสือพระชาติเป็นพระสมุทรวินิจฉัย
- อภิเชกสมรสกับนางพินทุมดี
- ช่วยพิทยาธร
- ได้รับมอบพระขรรค์
- พระขรรค์เหาะได้
- เป็นชาดก
- ประพาสสวน
 - ถูกลักพระขรรค์
 - ฆ่าแม่หน้าสายใหญ่
 - พลัดหลงกับพินทุมดี
 - เหาะไปป่าหิมพานต์
 - ได้รับการช่วยเหลือจากพระอินทร์/นางเมขลา
 - ได้พระขรรค์คืน
 - ตามพบพระนางพินทุมดี

โคลงราชสวัสดิ์

- ผู้แต่งสมเด็จพระนารายณ์
- แต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ
- มี ๑๓ บท
- เป็นหลักปฏิบัติของข้าราชการผู้ใหญ่ →

เสือโคตฉานันท์

- อาศัยเค้าจากปญญาสชาดก
- พระมหाराชาตรแต่ง
- แต่งเป็นฉันท ๒ บทสุดท้าย แต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ
- เป็นสภานัดสอนใจ
- ระหว่างลูกเสือกกับโคต
- เลือกชื่อ พหลวชัย(พี่)
- โคต ชื่อ คาวี (น้อง)
- ได้อภิเชกกับธิดาเจ้าเมือง
- ครองราชสมบัติ
- เป็นนิทานพื้นบ้าน

อยุธยาตอนปลาย

- โคลงพทรีสี่ยาสัน
- หนังทิบหนังทสรค้ำหลวง
- พระมาลัยคำหลวง
- ปวงเงี้ยวทศฉานันท์

อยุธยาตอนต้น

ลิลิตอโงการแข่งหน้า

- ไม่ปรากฏผู้แต่ง
- แต่งเป็นลิลิต
- กล่าวถึง พระนารายณ์ พระอศิวร พระพรหม
- เชษฐบุเจ้า เทวดา อสูร มี
 - ลงโทษคนกบฏกษัตริย์
 - ให้พรผู้จงรักภักดี

มหาดิคำหลวง

- มหาดิคำหลวงเล่มแรก
- ของเดิมหาย
- รัชกาลที่ ๒ ให้แต่งซ่อม
- มี ๑๓ กัณฑ์
- พระบรมไตรโลกนาถ ให้ราชบัณฑิต หลายคนแต่ง
- ประพันธ์ โคลง ฉันท กภาพย์ กลอน
- มีภาษาบาลีแทรก
- ใช้สวดวันสำคัญทางศาสนา

โคลงนัรศทริภุชชัย

- แต่งสมัยพระเจ้าปราสาททอง/สมเด็จพระบรมราชาที่ ๑
- ทพย์/ศรีทพย์ แต่ง
- โคลงสี่สุภาพ
- อาลัยคนรัก
- สาระสำคัญ
 - คนล้านนา เชียงใหม่
 - นมัสการพระชาติทริภุชชัย
 - เดิมแต่งโคลงไทยเหนือ
 - พรรณนาความรักความอาลัย
 - การเดินทางลำบาก/อาศัยศรัทธา
- คุณค่าวรรณกรรม
 - ด้านวรรณศิลป์
 - ภาษา/ฉันทลักษณ์สละสลวย
 - แสดงภาพพจน์/อารมณ์
 - มีคำโวหาร
 - ด้านเนื้อหาสาระ
 - บันทึกประวัติศาสตร์
 - บันทึกเส้นทาง
 - ด้านสังคม
 - ความมีอารยธรรมสูงล้านนา
 - ความเจริญทางฉันทลักษณ์
 - ความศรัทธาพระพุทธศาสนา